ЗАКОН за държавните помощи

Обн., ДВ, бр. 85 от 24.10.2017 г., изм., бр. 102 от 23.12.2022 г., в сила от 1.01.2023 г., бр. 102 от 8.12.2023 г.

Глава първа
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Предмет

Чл. 1. Този закон определя условията и реда за:

1. предоставянето на държавни помощи и минимални помощи;

2. изпълнението на процедурите по уведомяване съгласно чл. 108, ал. 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз за предоставяне на държавни помощи;

3. категориите държавни помощи, съвместими с вътрешния пазар;

4. изпълнението на задълженията за докладване, събиране, регистриране и съхраняване на данни;

5. възстановяването на неправомерна и несъвместима държавна помощ и на неправилно използвана държавна помощ;

6. възстановяването на неправомерно получена минимална помощ;

7. оценката на държавните помощи, за които не е задължително уведомяване на Европейската комисия, за съответствие с правилата за групово освобождаване;

8. оспорването по съдебен ред на нарушения, свързани с предоставяне на държавни помощи и минимални помощи.

Обхват

Чл. 2. (1) Този закон се прилага за:

1. индивидуалните държавни помощи и минимални помощи;

2. схемите за държавна помощ и минимална помощ.

(2) Този закон се прилага и за помощ, освободена от задължението за уведомяване с акт

на Съвета на Европейския съюз или на Европейската комисия.

Изключение от обхвата

Чл. 3. Този закон не се прилага за мярка за помощ, пряко свързана с производството или търговията с оръжие и муниции с военно предназначение и с военно оборудване, за която се прилага чл. 346 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

Съвместимост

Чл. 4. (1) Предоставянето на държавна помощ, освен в случаите, предвидени в Договора за функционирането на Европейския съюз, е несъвместимо с вътрешния пазар.

(2) Предоставянето на държавна помощ е съвместимо с вътрешния пазар, когато помощта:

1. има социален характер и се предоставя на отделни потребители, без дискриминация относно произхода на съответните стоки, или

2. е предназначена да отстрани щетите, причинени от природни бедствия или от други извънредни събития.

(3) Предоставянето на държавна помощ може да се приеме за съвместимо с вътрешния пазар, когато отговаря на някое от следните условия:

1. насърчава икономическото развитие на райони с ниско жизнено равнище или с висока безработица;

2. подпомага изпълнението на проект със значителен икономически интерес за Европейския съюз или за преодоляване на съществени трудности в икономиката на Република България;

3. подпомага развитието на определени стопански дейности или отделни икономически райони, ако не засяга търговските условия в степен, която противоречи на общия интерес на Европейския съюз;

4. подпомага насърчаването на културата и опазването на културното и историческото наследство, ако не засяга търговските условия и конкуренцията в Европейския съюз в степен, която противоречи на общия интерес на Европейския съюз;

5. разрешена е с акт на Съвета на Европейския съюз по предложение на Европейската комисия.

(4) Държавната помощ по ал. 2 и 3 се предоставя при условията и по реда, определени в този закон.

Принципи

Чл. 5. (1) При предоставянето на държавна помощ се прилагат следните принципи:

1. необходимост – насочване на държавната помощ към сфери на дейност, за които е нужно съществено подобрение или развитие, което не може да се осъществи при нормални пазарни условия;

2. целесъобразност – подпомагане постигането на цел от общ интерес за Европейския съюз, включително при съпоставяне на действителните и очакваните резултати;

3. пропорционалност и ефективност – изискванията трябва да са подходящи за постигане на преследваната цел и не трябва да надхвърлят необходимото за нейното постигане, като се целят максимални резултати с най-малък размер на държавната помощ;

4. прозрачност – осигуряване на правила за публичност при предоставянето и разходването на публични средства по начин, който позволява достъп, използване и анализ на информация за финансовите взаимоотношения и който дава възможност за извършване на наблюдение, координация и контрол;

5. балансираност – достигане на положителен резултат при отчитане на отрицателните ефекти върху конкуренцията;

6. съпоставимост – избор на подходящ начин за предоставяне на държавна помощ, влияещ в най-малка степен върху конкуренцията, при постигане на целта ѝ;

7. стимулиращ ефект – положителна промяна в поведението и дейността на получателя на помощта, така че той да осъществи съответната дейност, която не би предприел без помощ или би я предприел, но в ограничен обем и по различен начин.

(2) Стимулиращият ефект по ал. 1, т. 7 се определя въз основа на критериите, определени в акта на Европейския съюз, с който се предоставя държавната помощ.

(3) Когато в акта по ал. 2 не са определени критерии, но се изисква държавната помощ да има стимулиращ ефект, същият се определя най-малко чрез сравнителен анализ на вариант при предоставяне на помощта и на вариант без предоставяне на помощта.

(4) Администраторът на помощ мотивира писмено прилагането на принципите по ал. 1, когато това е приложимо, въз основа на акта на Европейския съюз, с който се предоставя държавната помощ. Мотивите са неразделна част от документите по предоставяне на държавната помощ.

Публични вземания

Чл. 6. Паричните задължения към държавата и общините по влезлите в сила решения и определения на съдилищата по този закон са публични държавни, съответно публични общински вземания и се събират по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс от органите на Националната агенция за приходите.

Глава втора

ОРГАНИ НА ИЗПЪЛНИТЕЛНАТА ВЛАСТ, ОТГОВАРЯЩИ ЗА ДЪРЖАВНИТЕ ПОМОЩИ

Обща компетентност

Чл. 7. (1) Министърът на финансите е националният орган, който отговаря за наблюдението, прозрачността и координацията на държавните помощи и минималните помощи на национално, областно и общинско равнище и взаимодействието с Европейската комисия, освен в случаите по чл. 8.

(2) В изпълнение на правомощията по ал. 1 министърът на финансите:

1. осъществява наблюдението, координацията и взаимодействието с Европейската комисия и администраторите на помощ в областта на държавните помощи и минималните помощи;

2. приема, разглежда и оценява уведомленията за държавна помощ за пълнота, качество и съответствие с правото на Европейския съюз и българското законодателство в областта на държавните помощи;

3. наблюдава и дава становища за предоставянето на нова и за изменението на съществуваща държавна помощ за съответствие с провежданата в Европейския съюз и в Република България политика в областта на държавните помощи;

4. съгласува и изпраща уведомленията за държавни помощи до Европейската комисия;

5. оценява държавната помощ, попадаща в обхвата на общ регламент за групово освобождаване;

6. дава становища за помощи, освободени от задължението за уведомяване с акт на Съвета на Европейския съюз или на Европейската комисия;

7. изготвя уведомление за регионална карта на държавните помощи до Европейската комисия, съдържащо предложение за максималния интензитет на регионалната помощ и на специфичния местен обхват на районите в Република България, допустими за регионална помощ;

8. осигурява прозрачност на държавните помощи, като изисква, обобщава и съхранява информация от всички администратори на помощ, включително за минималните помощи;

9. изготвя годишен доклад и тематични доклади за държавните помощи и ги изпраща на Европейската комисия;

10. координира и подпомага администраторите на помощ при упражняване на техните права и задължения, произтичащи от правото на Европейския съюз и българското законодателство в областта на държавните помощи;

11. координира действията във връзка с възстановяването на неправомерна и несъвместима държавна помощ и възстановяването на неправилно използвана държавна помощ, включително за държавните помощи в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството;

12. дава становища по проекти на нормативни и други актове, свързани с уреждане на отношения в областта на държавните помощи;

13. участва в дейността на работните органи на Европейската комисия по въпросите на държавните помощи;

14. дава методически указания по прилагането на закона, нормативните актове по неговото прилагане и на правилата в областта на държавните помощи;

15. предприема мерки за развитието и усъвършенстването на правилата в областта на държавните помощи и за осигуряването на прозрачност.

Специална компетентност

Чл. 8. (1) (Изм. – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., **бр. 102 от 2023 г.**) Министърът на земеделието и храните е органът, който осъществява наблюдението, прозрачността, координацията и взаимодействието с Европейската комисия в областта на държавните помощи и минималните помощи в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството, освен в случаите по чл. 7, ал. 2, т. 11.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., **бр. 102 от 2023 г.**) В изпълнение на правомощията по ал. 1 министърът на земеделието и храните:

1. разработва съдържанието, параметрите и механизмите за предоставяне и контрол на всяка мярка за помощ в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството;

2. оценява въздействието на мярка за помощ в областта на земеделието, горското и ловното стопанство и рибарството, когато това се изисква;

3. изпраща уведомленията за държавни помощи в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството до Европейската комисия;

4. изготвя годишни доклади за държавните помощи в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството и ги изпраща до Европейската комисия;

5. дава становища за държавните помощи и минималните помощи в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството;

6. дава становища по предложения и проекти за изменение на действащото законодателство за държавните помощи в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството;

7. участва в дейността на работните органи на Европейската комисия по въпросите на държавните помощи в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството.

Глава трета

АДМИНИСТРАТОР НА ПОМОЩ

Определяне на администратор

Чл. 9. (1) Администратор на помощ е лице, което предоставя или управлява, включително разработва държавна помощ или минимална помощ, освен когато в закон е предвидено друго.

(2) Когато държавната помощ или минималната помощ се предоставя от лице, спрямо което публичен орган има доминиращо влияние, администратор на помощта е доминиращият публичен орган.

(3) Когато държавната помощ или минималната помощ се предоставя с акт на Министерския съвет, администратор на помощта е министърът или друг публичен орган, който е отговорен за изпълнението на съответната държавна политика в сектора, в който помощта се предоставя.

(4) Когато държавната помощ или минималната помощ се предоставя от орган, управляващ оперативна програма, или от орган – програмен оператор на програма, администратор на помощта е органът, отговорен за управлението и изпълнението на програмата.

(5) В случаите по ал. 1 – 4 администраторът на помощ може да възложи част от функциите си по този закон на публичноправна организация, публичен орган или публично предприятие, което носи отговорност като администратор на помощ за възложените функции и изпълнява свързаните с тях задължения спрямо получателя на помощта.

Специален случай

Чл. 10. (Изм. – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., **бр. 102 от 2023 г.**) При държавна помощ и минимална помощ в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството администраторите на помощ се определят от министъра на земеделието и храните.

Акт за предоставяне

Чл. 11. Държавна помощ или минимална помощ се предоставя с акт за предоставяне, в който се определя администратор на помощта и лице по чл. 9, ал. 5, когато е налице възлагане.

Отговорности на администратора на помощ

Чл. 12. (1) Администраторът на помощ носи отговорност за законосъобразното предоставяне и разходване на държавни помощи и минимални помощи в съответствие с правото на Европейския съюз и българското законодателство.

(2) Администратор на помощ – разпоредител с бюджет, може да разработва или да предоставя държавни помощи или минимални помощи, свързани с мерки за национално финансиране или национално съфинансиране по проекти и програми, финансирани от фондовете на Европейския съюз, Инструмента "Шенген", Преходния финансов инструмент, донорски програми и други подобни, когато за това са предвидени средства в закона за държавния бюджет за съответната година или в средносрочната бюджетна прогноза.

Разработване на мерки за помощ

Чл. 13. (1) Администраторът на помощ определя предварително целите и разработва съдържанието, параметрите и механизмите за предоставяне и контрол на всяка нова държавна помощ, която възнамерява да предостави, както и оценява нейното въздействие, когато това се изисква.

(2) Администраторът на помощ е длъжен да изготви и план за оценка на въздействието на мерките за помощта и доклад към него за представяне пред Европейската комисия, когато това се изисква въз основа на акт на Европейския съюз или по искане на Европейската комисия.

(3) При схема за държавна помощ или при минимална помощ администраторът на помощ е длъжен да осигури съответствието с правилата в областта на държавните помощи за всеки отделен случай в обхвата на схемата.

Отлагане

Чл. 14. Администраторът на помощ е длъжен да не въвежда в действие и да не предоставя държавна помощ до:

1. произнасяне на Европейската комисия с решение за разрешаване на планираната държавна помощ или с решение, че мярката не представлява държавна помощ, или до настъпване на обстоятелства, при които може да се смята, че Европейската комисия е взела решение за разрешаване на помощта, или

2. получаване на оценка от министъра на финансите, че мярката е приведена в съответствие с правилата на общ регламент за групово освобождаване.

Уведомяване

Чл. 15. (1) Администраторът на помощ е длъжен преди предоставяне на нова държавна помощ да уведоми министъра на финансите.

(2) Условията и редът за уведомяване по ал. 1 се определят с наредба на министъра на финансите.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., **бр. 102 от 2023 г.**) Предоставянето на нова държавна помощ в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството се извършва по решение или по предложение на министъра на земеделието и храните.

Информиране на получателя

Чл. 16. (1) Администраторът на помощ е длъжен да предостави на всеки получател на държавна помощ или на минимална помощ информация за вида, размера, основанието за предоставяне и съвместимостта на помощта чрез посочване на акта на Европейския съюз, неговото наименование и публикуване в "Официален вестник" на Европейския съюз, както и за произтичащите от получаването на помощта задължения за получателя на помощ. Информацията трябва да бъде включена в акта за предоставяне на помощта или да бъде предоставена на получателя на помощта в 14-дневен срок от издаването на акта.

(2) Информация за размера на помощта не се предоставя, когато помощта е свързана с данъчни мерки, изискващи обработка на данъчни декларации на данъчно задължени лица.

Документиране

Чл. 17. Администраторът на помощ е длъжен да изготви необходимите документи по прилагането на мярка за помощ в съответствие с изискванията на приложимия към помощта акт на Европейския съюз.

Капацитет

Чл. 18. (1) Администраторът на помощ е длъжен да осигури и поддържа достатъчен капацитет за осъществяване на дейностите по планиране, разработване, уведомяване, документиране, предоставяне и управление, докладване и контрол на предоставянето на държавни помощи и минимални помощи.

(2) Администраторът на помощ е длъжен да определи необходимите мерки за изпълнение на дейностите по ал. 1 съобразно обема и спецификата на администрираните помощи, като включва най-малко техническа, кадрова обезпеченост и мерки за съхранение на информация.

(3) За всяка държавна помощ и минимална помощ администраторът на помощ може да определи лица, които да отговарят за изпълнение на дейностите по ал. 1.

Поддържане и съхраняване на информация

Чл. 19. (1) Администраторът на помощ е длъжен да поддържа и съхранява информацията за извършените от него действия, свързани с предоставените държавни помощи и минимални помощи, като отговаря за нейната достоверност.

(2) Всички документи, които администраторите на помощ представят в Министерството на

финансите се съставят на български език, а когато са съставени на чужд език – придружени с превод на български език.

(3) Срокът за съхранение на информацията по ал. 1 е не по-кратък от 10 години, считано от датата на последното предоставяне на помощ по схема за държавна помощ или минимална помощ или от датата на предоставяне на индивидуална държавна помощ или минимална помощ.

(4) В случаите на помощ, предоставяна на части, срокът по ал. 3 започва да тече от датата на последно предоставената част.

(5) При поискване достъп до информацията по ал. 1 или до част от нея се предоставя на лица, определени от министъра на финансите или от Европейската комисия, във вида и в срока, указани в искането.

Глава четвърта
ПОЛУЧАТЕЛ НА ПОМОЩ

Определение

Чл. 20. (1) Получател на помощ е всяко предприятие, за което е предназначена държавна помощ или минимална помощ, както и всяко предприятие, което пряко или косвено се облагодетелства от тази помощ, като получава под каквато и да е форма икономическа изгода, и по отношение на която са изпълнени всички елементи за наличие на помощ по смисъла на чл. 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

(2) Предприятие по ал. 1 е всяко лице, което осъществява икономическа дейност без значение на неговата правноорганизационна форма, статут и начин на финансиране, независимо от това дали същото формира и разпределя печалба.

(3) Когато лицето по ал. 2 осъществява едновременно икономическа и неикономическа дейност, то може да се разглежда като получател на държавна помощ или минимална помощ само по отношение на икономическата му дейност, при условие че:

1. икономическата и неикономическата дейност са напълно отделени финансово-счетоводно по отношение на активите, пасивите, приходите и разходите от дейностите, и/или

2. е налице фактическо обособяване на съответните дейности чрез отделен субект.

(4) Когато мярката за помощ се реализира чрез едно предприятие, но икономическа изгода от помощта получава и друго предприятие, размерът на държавната помощ или на минималната помощ се определя съобразно изгодата, която получава всяко от предприятията.

(5) Когато след предоставяне на държавна помощ или минимална помощ, което не е извършено

при пазарни условия, икономическата изгода от помощта премине върху друго предприятие, същото се смята за получател на държавна помощ или минимална помощ.

Глава пета

ВИДОВЕ ДЪРЖАВНИ ПОМОЩИ И РЕД ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ

Държавни помощи, за които се изисква уведомяване

Чл. 21. Държавните помощи, включително всяко намерение за предоставяне на нова държавна помощ или за изменение на съществуваща държавна помощ, подлежат на уведомяване пред Европейската комисия. Уведомяване не се изисква, ако е предвидено в акт на Европейския съюз или в този закон.

Уведомление

Чл. 22. (1) (Изм. – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., **бр. 102 от 2023 г.**) Уведомлението съдържа информация за целите, характеристиките, параметрите и условията за предоставяне на помощта. Уведомлението се изготвя и представя пред Европейската комисия от администратора на помощ чрез министъра на финансите, а за помощите в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството – от министъра на земеделието и храните.

(2) Уведомлението се придружава от обосновка за съответствие с правото на Европейския съюз и българското законодателство в областта на държавните помощи или от обосновка, че предложената мярка за помощ не представлява държавна помощ, когато уведомлението се подава с цел правна сигурност. Обосновката е неразделна част от уведомлението.

(3) Администраторът на помощ е длъжен да съгласува предварително с министъра на финансите уведомлението и обосновката към него.

Привеждане в съответствие

Чл. 23. (1) Когато при съгласуването по чл. 22, ал. 3 министърът на финансите констатира, че уведомлението и обосновката не са в съответствие с правото на Европейския съюз и българското законодателство в областта на държавните помощи, той уведомява администратора на помощ, като може да предлага мерки за привеждането им в съответствие.

(2) Администратор на помощ, който не приведе уведомлението и обосновката в съответствие с мерките по ал. 1, е длъжен да изпрати до министъра на финансите писмена декларация и мотиви за непривеждането в съответствие. В този случай министърът на финансите изпраща уведомлението до Европейската комисия във вида, заявен с декларацията.

(3) Министърът на финансите след получаване на цялата необходима информация от администратора на помощ изпраща уведомленията за държавна помощ до Европейската комисия.

Информация

Чл. 24. (1) След получаване на решение на Европейската комисия, потвърждаващо съвместимостта и/или разрешаващо предоставянето на държавна помощ, министърът на финансите информира администратора на помощ, че мярката за помощ може да се въведе в действие.

(2) Условията, определени в решението по ал. 1, са задължителни за изпълнение.

(3) Когато в решението по ал. 1 има условия, за които Европейската комисия не е определила срок за изпълнение, в едномесечен срок от получаването на решението администраторът на помощ представя на министъра на финансите информация за срока и начина за изпълнението на тези условия.

Официална процедура по разследване

Чл. 25. В случай на откриване на официална процедура по разследване от Европейската комисия министърът на финансите уведомява за това съответния администратор на помощ.

Държавни помощи, за които не се изисква уведомяване

Чл. 26. Държавни помощи, за които не се изисква уведомяване на Европейската комисия, са помощи, към които не се прилага задължението за уведомяване съгласно чл. 108, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

Предварително съгласуване

Чл. 27. Администраторът на помощ е длъжен предварително да информира и да съгласува с министъра на финансите всяко намерение за предоставяне на нова държавна помощ и за изменение на съществуваща държавна помощ, когато държавната помощ попада в обхвата на общ регламент за групово освобождаване.

Разглеждане

Чл. 28. (1) Министърът на финансите разглежда информацията по чл. 27 по реда, по който е постъпила, и изготвя оценка за съответствието на държавната помощ с правилата за групово освобождаване. Оценката се изготвя в едномесечен срок от получаване на информацията.

(2) Когато за изготвяне на оценката е необходима допълнителна информация, министърът на финансите уведомява администратора на помощ. В този случай срокът по ал. 1 започва да тече от получаване на допълнителната информация. При всяко следващо предоставяне на допълнителна информация започва да тече нов срок.

(3) В случаите на несъответствие министърът на финансите предлага на администратора на помощ да приведе мярката за помощ в съответствие с правилата на общ регламент за групово освобождаване или с приложимите актове на Европейския съюз.

Информиране на Европейската комисия

Чл. 29. Министърът на финансите информира Европейската комисия за предоставянето на държавни помощи, попадащи в обхвата на общ регламент за групово освобождаване или освободени от задължението за уведомяване с акт на Съвета на Европейския съюз или на Европейската комисия, по реда, предвиден в приложимите актове на Европейския съюз.

Становище и оценка

Чл. 30. Когато основанието и условията на държавната помощ се определят с нормативен акт, министърът на финансите изготвя:

1. становище по проекта на нормативен акт преди процедурата по неговото съгласуване и внасяне на проекта

на акт за приемане или издаване от компетентния орган;

2. оценка по чл. 28, ал. 1 преди процедурата за внасяне на проекта на акт за приемане или издаване от компетентния орган; оценката придружава проекта на нормативен акт в процедурата по неговото съгласуване и внасяне за приемане или издаване от компетентен орган.

Специална компетентност

Чл. 31. (Изм. – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., **бр. 102 от 2023 г.**) Министърът на земеделието и храните разработва държавните помощи в обхвата на регламент за груповото освобождаване в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството, информира Европейската комисия за предоставянето на тези помощи, по реда, предвиден в приложимите актове на Европейския съюз, и ги въвежда в действие след публикуване на информация на интернет страницата на Европейската комисия.

Минимални помощи (de minimis) и помощи, освободени от задължението за уведомяване

Чл. 32. (1) Предоставянето на минимална помощ или помощ, освободена от задължението за уведомяване с акт на Съвета на Европейския съюз или на Европейската комисия, с изключение на помощите по чл. 28, може да се извърши без предварително уведомяване от администратора на помощ и получаване на становище от министъра на финансите.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., **бр. 102 от 2023 г.**) Минималните помощи в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството се предоставят след получаване на становище от министъра на земеделието и храните, когато това е приложимо.

(3) Контролът за съответствие на предоставянето на минималните помощи или помощи, освободени от задължението за уведомяване с актове на Европейския съюз по прилагането на чл. 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз, се осъществява от съответния администратор на помощ.

Специален случай

Чл. 33. (Изм. – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., **бр. 102 от 2023 г.**) Министърът на земеделието и храните разработва мерки за минимални помощи и упражнява контрол за законосъобразното предоставяне на минимални помощи в съответствие с акт на Европейския съюз по прилагането на чл. 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз за минималните помощи в областите на рибарството и производството на селскостопански продукти, посочени в приложение I от Договора за функционирането на Европейския съюз.

Информация от администратора

Чл. 34. (1) (Изм. – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., **бр. 102 от 2023 г.**) В срок до три работни дни от предоставянето на помощ, попадаща в обхвата на регламент за минимална помощ, администраторът на помощ информира министъра на финансите, съответно министъра на земеделието и храните.

(2) Алинея 1 не се прилага, когато с акт на Европейския съюз е предвидено друго.

Информация до Европейската комисия

Чл. 35. (Изм. – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., **бр. 102 от 2023 г.**) Министърът на финансите, съответно министърът на земеделието и храните информира Европейската комисия за предоставянето на минимални помощи или за помощи, освободени от задължението за уведомяване с акт на Съвета на Европейския съюз или на Европейската комисия, по предвидения в приложимите актове ред.

Правила и механизъм за предоставяне

Чл. 36. (1) Администраторът на помощ е длъжен в акта за предоставяне на минимална помощ или помощ, освободена от задължението за уведомяване с акт на Съвета на Европейския съюз или на Европейската комисия, да определи правилата за прилагане на условията за нейното предоставяне и за контрол, както и механизъм за установяване на неправомерно получена минимална помощ.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., **бр. 102 от 2023 г.**) Правилата и механизмът по ал. 1 може да се предоставят предварително на министъра на финансите, съответно на министъра на земеделието и храните за изразяване на становище и/или за даване на указания.

Вземания за неправомерно получена минимална помощ

Чл. 37. (1) Неправомерно получената минимална помощ или помощ, освободена от задължението за уведомяване с акт на Съвета на Европейския съюз или на Европейската комисия, представлява публично вземане, което се установява от администратора на помощ чрез издаване на акт за установяване на публичното вземане по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(2) Вземанията по издадените актове по ал. 1 подлежат на събиране по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс от органите на Националната агенция за приходите.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., **бр. 102 от 2023 г.**) Администраторът на помощ, издал акт по ал. 1, е длъжен в срок до три работни дни от издаването на акта да информира министъра на финансите, съответно министъра на земеделието и храните, освен когато издател на акта е съответният министър.

Глава шеста

ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА НЕПРАВОМЕРНА И НЕСЪВМЕСТИМА ДЪРЖАВНА ПОМОЩ ПО РЕШЕНИЕ НА ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ. ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА НЕПРАВИЛНО ИЗПОЛЗВАНА ДЪРЖАВНА ПОМОЩ

Основание и ред за възстановяване

Чл. 38. (1) Възстановяването на неправомерна и несъвместима държавна помощ или на неправилно използвана държавна помощ се извършва въз основа на решение на Европейската комисия с разпореждане за възстановяване и влязъл в сила акт за установяване на публично вземане, когато това е приложимо.

(2) Решението на Европейската комисия за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ или на неправилно използвана държавна помощ подлежи на

изпълнение по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

(3) Когато с решението на Европейската комисия за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ или съответно на неправилно използвана държавна помощ не са индивидуализирани получателите на помощ и размерът на помощта, която трябва да се възстанови, администраторът на помощ издава акт за установяване на публично вземане по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(4) Вземанията по ал. 1 подлежат на събиране по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс от органите на Националната агенция за приходите.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., **бр. 102 от 2023 г.**) Министърът на финансите, съответно министърът на земеделието и храните информира администратора на помощ в срок до 5 работни дни от датата на уведомяване чрез Постоянното представителство на Република България към Европейския съюз за решението на Европейската комисия, освен когато съответният министър е администратор на помощта.

(6) В случаите по ал. 3 администраторът на помощ е длъжен да установи лицата, получатели на помощта, и размера на получената от всяко лице помощ, като уведоми министъра на финансите за установеното и за предприетите действия за възстановяване, съобразно сроковете, определени в решението на Европейската комисия.

(7) Размерът на помощта по ал. 6 се установява въз основа на:

1. информация, налична при администратора на помощ;

2. оценка, приета от администратора на помощ – извън случаите по т. 1.

(8) Към размера на помощта по ал. 6 се включва и размерът на лихвата за неправомерност върху помощта, изчислен с натрупване за периода от датата, на която помощта е предоставена, до датата на пълното й възстановяване.

(9) Оценката по ал. 7, т. 2 се изготвя от правоспособен независим оценител, регистриран по Закона за независимите оценители, който не е в трудово или служебно правоотношение с възложителя и не е свързано лице по смисъла на § 1, т. 3 от допълнителните разпоредби на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс с получателя на помощта.

(10) Оценката по ал. 7, т. 2 се възлага и приема от администратора на помощ съобразно определените в решението на Европейската комисия условия и срок.

(11) Когато администраторът на помощ не приеме оценката по ал. 7, т. 2, той с мотивиран акт възлага повторна експертна оценка на трима оценители, освен когато оценката се

възлага по реда на Закона за обществените поръчки.

(12) Разноските по изготвяне на оценката по ал. 7, т. 2 са за сметка на лицата, получатели на неправомерната и несъвместима държавна помощ, на лицата, неправилно използвали държавна помощ, или за възложителя, когато оценката е възложена по реда на Закона за обществените поръчки.

Акт за установяване

Чл. 39. (1) В акта за установяване на публично вземане по чл. 38, ал. 3 се посочва и решението на Европейската комисия.

(2) Член 38, ал. 3 не се прилага, когато:

1. предоставената неправомерна и несъвместима помощ попада в обхвата на регламент за минимална помощ; в този случай се прилага чл. 37, ал. 1;

2. решението на Европейската комисия индивидуализира получателите на помощта и определя размера на подлежащата на възстановяване държавна помощ.

(3) Копие от решението на Европейската комисия и актът за публично вземане по чл. 38, ал. 3 се връчват от администратора на помощ на лицето, получател на помощта, по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Действия при несъстоятелност

Чл. 40. Когато получателят на помощта е в производство по несъстоятелност, администраторът на помощ изпраща акта за установяване на публично вземане чрез Националната агенция за приходите до съда по несъстоятелността.

Регистър на решенията за възстановяване

Чл. 41. (1) Националната агенция за приходите, съответно администраторът на помощ уведомява министъра на финансите за всяко погасено задължение за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ или на неправилно използвана държавна помощ в срок до 7 работни дни от датата на погасяването.

(2) Министърът на финансите води регистър на решенията на Европейската комисия по чл. 38, ал. 1, в който вписва и тяхното изпълнение.

Изпълнение на решение за възстановяване

Чл. 42. (1) (Изм. – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., **бр. 102 от 2023 г.**) В срока, определен в решението на Европейската комисия по чл. 38, ал. 1, а когато такъв не е определен, в срок до два месеца от датата на решението на Европейската комисия, на министъра на финансите, съответно на министъра на земеделието и храните се предоставя информация от:

1. администратора на помощ за:

а) лицата, получатели на помощта, с тяхната данъчна идентификация;

б) размера на помощта за възстановяване, включително главница и лихви;

в) предприетите и планираните мерки за изпълнение на решението на Европейската комисия (описание, анализ, план за действие);

г) издадените актове за установяване на вземанията, както и изпълнението по тях;

д) обжалваните актове за установяване на вземанията;

2. Националната агенция за приходите за:

а) предприетите действия при производства по несъстоятелност за събиране на вземанията;

б) други предприети мерки за изпълнение на решението на Европейската комисия, включително правното им основание.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., **бр. 102 от 2023 г.**) В срока, определен в решението на Европейската комисия по чл. 38, ал. 1, а когато такъв не е определен, в срок до 6 месеца от датата на решението на Европейската комисия, Националната агенция за приходите уведомява министъра на финансите, съответно министъра на земеделието и храните за изпълнението на решението.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., **бр. 102 от 2023 г.**) Министърът на финансите, съответно министърът на земеделието и храните може да изиска от Националната агенция за приходите, съответно от администратора на помощ предоставянето на допълнителна информация и доказателства за окончателното изпълнение на решението.

(4) Информацията по ал. 1 – 3 се предава на Европейската комисия при определените от нея условия и срокове чрез министъра на финансите.

Невъзможност за възстановяване

Чл. 43. При наличие на доказателства за невъзможност за пълно или частично възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ или на неправилно използвана държавна помощ Националната агенция за приходите, съответно администраторът на помощ незабавно уведомява Европейската комисия чрез министъра на финансите за възможността нейното решение за възстановяване на помощта да остане изцяло или частично неизпълнено.

Забрана за предоставяне на нова помощ

Чл. 44. Администраторът на помощ е длъжен да не предоставя нова държавна помощ на предприятие, което не е изпълнило решение на Европейската комисия по чл. 38, ал. 1 и

не е възстановило изцяло неправомерна и несъвместима държавна помощ или неправилно използвана държавна помощ.

Субсидиарно прилагане

Чл. 45. За неуредените в тази глава въпроси се прилагат разпоредбите на Административнопроцесуалния кодекс, съответно на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

Глава седма

ИНФОРМАЦИЯ И КООРДИНАЦИЯ

Обмен на информация

Чл. 46. (Изм. – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., **бр. 102 от 2023 г.**) Обменът на информация с Европейската комисия по всички въпроси, свързани с държавните помощи, се осъществява чрез министъра на финансите, съответно чрез министъра на земеделието и храните съобразно компетентността им, както и чрез Постоянното представителство на Република България към Европейския съюз.

Предоставяне на информация

Чл. 47. (Изм. – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., **бр. 102 от 2023 г.**) Администраторът на помощ, публичните органи и Държавен фонд "Земеделие" са длъжни да предоставят на министъра на финансите, съответно на министъра на земеделието и храните информация за администрираните от тях държавни помощи и минимални помощи.

Годишни доклади

Чл. 48. (1) Ежегодно до 31 март администраторите на помощ и публичните органи са длъжни да предоставят на министъра на финансите годишен доклад за администрираните от тях държавни помощи по отчетни данни за предходната година. Докладът не се смята за уведомяване по чл. 15, ал. 1.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г.) Ежегодно до 31 януари Държавен фонд "Земеделие" и администраторите на помощ в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството предоставят на министъра на земеделието годишен доклад за администрираните от тях държавни помощи по отчетни данни за предходната година.

(3) Доклади по ал. 1 и 2 за държавни помощи, свързани с прилагане на данъчни мерки, изискващи обработка на декларации на данъчно задължените лица, се предоставят не по-късно от 10 юни на текущата година по предварителни данни, като окончателните данни се предоставят не по-късно от 10 юли.

(4) Администраторите на помощ, публичните органи и Държавен фонд "Земеделие" са длъжни да публикуват на интернет страниците си докладите по ал. 1 и 2 във вида и в сроковете, в които са изпратени до съответния министър.

(5) Въз основа на получените доклади по ал. 1 министърът на финансите изготвя годишен доклад за предоставените държавни помощи за предходната година и го представя на Европейската комисия в срок до 30 юни на текущата година.

(6) (Изм. – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., **бр. 102 от 2023 г.**) Въз основа на получените доклади по ал. 2 министърът на земеделието и храните изготвя годишен доклад за предоставените държавни помощи за предходната година в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството и го представя на Европейската комисия в срок до 30 юни на текущата година.

(7) (Изм. – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., **бр. 102 от 2023 г.**) Когато окончателните данни по ал. 3 се различават от предварителните данни в докладите по ал. 1 и 2, министърът на финансите, съответно министърът на земеделието и храните изпраща на Европейската комисия информация за необходимите корекции към докладите по ал. 5 или 6.

Координация

Чл. 49. Министърът на финансите координира действията на администраторите на помощ и следи за спазването на политиката в областта на държавните помощи и минималните помощи.

Съдействие

Чл. 50. (1) (Изм. – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., **бр. 102 от 2023 г.**) Когато Европейската комисия поиска информация или съдействие от Република България по мярка за помощ, министърът на финансите, съответно министърът на земеделието и храните изпраща на администратора на помощ или на съответния компетентен орган и на получателя на помощта искане за предоставяне на информация, като определя условията и срока за нейното предоставяне.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., **бр. 102 от 2023 г.**) Администраторът на помощ или съответният компетентен орган е длъжен в определения от министъра на финансите или от министъра на земеделието и храните срок да предостави исканата информация и да окаже необходимото съдействие.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., **бр. 102 от 2023 г.**) Получателят на помощ е длъжен да оказва необходимото съдействие на администратора на помощ, на министъра на финансите, съответно на министъра на земеделието и храните и на Европейската комисия, включително чрез осигуряване на достъп, предоставяне на информация или на декларация и изразяване на становище по всеки конкретен случай, при условията и в срока, определени в искането по ал. 1.

(4) Искането за предоставяне на информация по ал. 1 може да се направи и по електронен път.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., **бр. 102 от 2023 г.**) Министърът на финансите, съответно министърът на земеделието и храните в срок 7 работни дни от получаване на решение на Европейската комисия за прекратяване предоставянето на помощ изисква от администратора на помощ да предприеме действия за изпълнение на това решение. Когато администратор на помощта е съответният министър, той предприема действия за изпълнение на решението. Решението се публикува на интернет страницата на съответното министерство.

(6) С решение на Министерския съвет може да се определят мерки за помощи по чл. 21, които да се

разгледат от Европейската комисия с приоритет. Министърът на финансите информира Европейската комисия за решението.

Информационна система за държавните помощи

Чл. 51. (1) Министърът на финансите изгражда и поддържа информационна система за наблюдение и координация на държавните помощи на централно, областно и общинско ниво в съответствие с компетентността му по чл. 7, ал. 1.

(2) Системата по ал. 1 е комплекс от мерки за обмен на информация, изграждане и поддържане на административен капацитет, която включва най-малко: специализирана интернет страница, регистър на минималните помощи, стандартизирани формуляри и друга информация, осигуряваща прозрачността на държавните помощи.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., **бр. 102 от 2023 г.**) Министърът на земеделието и храните поддържа информация за предоставяните държавни помощи и минимални помощи в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството, както и осигурява тяхната прозрачност.

Архиви и регистри

Чл. 52. (1) (Изм. – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., **бр. 102 от 2023 г.**) Въз основа на информацията от администраторите на помощ министърът на финансите, съответно министърът на земеделието и храните обработва и съхранява обобщена информация за предоставените държавни помощи и минимални помощи.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г.) За осигуряване на прозрачност и докладване на държавните помощи и минималните помощи министърът на финансите, съответно министърът на земеделието и храните поддържа архиви и регистри с информация за:

1. уведомленията за помощ, включително изпратените до Европейската комисия;

2. решенията на Европейската комисия за схемите за държавна помощ и индивидуалните държавни помощи;

3. предоставените минимални помощи;

4. решенията за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ или на неправилно използвана държавна помощ, както и за получателите на помощ, която трябва да се възстанови;

5. други данни, когато това е необходимо.

(3) За осигуряване на прозрачност на държавните помощи администраторите на помощ предоставят информация за обявяване в регистъра, поддържан от Европейската

комисия.

Глава осма
ОСПОРВАНЕ ПО СЪДЕБЕН РЕД

Предмет и обхват

Чл. 53. (1) Тази глава се прилага при оспорване по съдебен ред на акт за предоставяне на държавна помощ или минимална помощ и на действия по допуснати нарушения на българското законодателство и правото на Европейския съюз при предоставяне на държавни помощи или минимални помощи, както и за искове, свързани с предоставяне на държавна помощ или минимална помощ.

(2) Когато актът за предоставяне на държавна помощ е издаден от публичен орган или лице по чл. 9, ал. 5, оспорването е пред компетентния административен съд.

(3) Жалбите и исковете по ал. 1 се разглеждат по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Право на оспорване и право на иск

Чл. 54. (1) Всяко заинтересовано лице може да оспори акт за предоставяне на държавна помощ или минимална помощ, когато се засягат интереси, свързани с осъществяваната от него дейност по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(2) Предварително изпълнение на акта за предоставяне на държавна помощ или минимална помощ се допуска при условията и по реда на чл. 60 от Административнопроцесуалния кодекс.

(3) Срещу акт за предоставяне на държавна помощ или минимална помощ може да бъде подаден и протест от прокурора.

(4) При оспорването на акт за предоставяне на държавна или минимална помощ всяко заинтересовано лице може да предяви и един или няколко от следните искове за:

1. предотвратяване изплащането на неправомерна държавна или неправомерно получена минимална помощ;

2. обезщетение при нарушение на задължението за отлагане;

3. пълно възстановяване на неправомерно получена помощ без оглед на нейната съвместимост и изплащане на лихва за неправомерност;

4. обезщетение за вреди, причинени на конкуренти на получателя и/или засегнати трети лица в резултат на неправомерно предоставена помощ, или

5. възстановяване на държавна помощ, която не е възстановена по реда на глава шеста, или възстановяване на минимална помощ, която не е възстановена по реда на чл. 37, независимо дали е издаден акт за установяване на публично вземане.

(5) Предявяването на иск не спира процедурата по предоставяне на държавна помощ или минимална помощ, освен ако съдът разпореди друго.

Предявяване

Чл. 55. (1) Иск по чл. 54, ал. 4, т. 1, 2, 4 или 5 се предявява срещу администратора на помощта, а иск по чл. 54, ал. 4, т. 3 се предявява срещу получателя на помощта.

(2) Когато помощта е получена, искът по чл. 54, ал. 4, т. 1, 2, 4 или 5 се предявява и срещу получателя на помощта. Когато искът не е предявен и към получателя на помощта, съдът дава указания и определя срок за допълване на исковата молба. Когато указанието не бъде изпълнено в определения срок, съдът конституира служебно получателя на помощта като страна по делото и го призовава по предвидения в закон ред.

Разглеждане от съда

Чл. 56. (1) Съдът е длъжен да разгледа жалбата, протеста или иска, независимо дали мярката за помощ се разглежда от Европейската комисия за съвместимост с вътрешния пазар. Съдът не може да преценява дали мярката за помощ е съвместима с вътрешния пазар.

(2) При разглеждане на жалбата, протеста или иска съдът взема предвид практиката на Съда на Европейския съюз и на Европейската комисия.

Искане до Европейската комисия

Чл. 57. (1) Съдът може да поиска от Европейската комисия да изрази становище по приложимостта на правилата за държавните помощи или относно съществуваща и/или одобрена схема за държавна помощ или минимална помощ, или да се произнесе с решение за установяване на съвместимост на мярката за помощ с вътрешния пазар.

(2) Съдът може да иска съдействие от Европейската комисия за предоставяне на необходима информация, включително по висящите пред комисията процедури, или на становище относно прилагането на правилата за държавни помощи или минимални помощи. Когато е необходимо, съдът може да поиска от Европейската комисия да представи копия на документи, които не са публикувани, както и информация относно фактически и статистически данни, пазарни проучвания и други данни и документи.

Преюдициално запитване

Чл. 58. Независимо дали е направено искане по чл. 57, съдът може да отправи преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз относно тълкуване на разпоредба от правото на Европейския съюз или тълкуване относно валидността на акт на органите на Европейския съюз, които имат отношение към предмета на делото.

Спиране на производството

Чл. 59. В случаите по чл. 57 и 58 съдът спира производството по делото.

Произнасяне

Чл. 60. Съдът може да постанови:

1. отмяна на акта за предоставяне на държавна помощ или минимална помощ;

2. преустановяване изплащането на неправомерна държавна помощ или на минимална помощ;

3. изплащане на обезщетение поради нарушаване на задължението за отлагане;

4. възстановяване на неправомерно предоставена държавна помощ и неправомерно получена минимална помощ от получателя и заплащане на лихва за неправомерност;

5. изплащане на обезщетение за причинени вреди на конкуренти на получателя и/или трети лица;

6. възстановяване на държавна помощ, която не е възстановена – по реда на глава шеста, или възстановяване на минимална помощ, която не е възстановена по реда на чл. 37, независимо дали е издаден акт за установяване на публично вземане;

7. забрана за предприемане на действия по изплащане на неправомерна държавна помощ или минимална помощ.

Лихва за неправомерност

Чл. 61. (1) Когато съдът постанови възстановяване на неправомерно предоставена държавна помощ, той определя и лихва за неправомерност до датата на пълното възстановяване на помощта.

(2) Когато към датата на съдебното решение Европейската комисия е дала становище или е взела решение, че помощта е съвместима с вътрешния пазар, съдът не присъжда пълното възстановяване на неправомерно предоставена държавна помощ, но присъжда лихва за неправомерност в периода от получаване на помощта до датата на решението на Европейската комисия.

(3) Когато с решение на Европейската комисия е определен размерът на лихвата за неправомерност, съдът присъжда този размер.

Обезщетение

Чл. 62. (1) В случите по чл. 60, т. 3 и 6 съдът постановява изплащане на обезщетение, когато бъдат доказани вреди.

(2) В случите по чл. 60, т. 5 съдът постановява изплащане на обезщетение за причинени вреди, когато това е поискано след доказване на вредите и когато са налице едновременно следните условия:

1. с акта за предоставяне на помощта е нарушена разпоредба на нормативен акт, която предоставя права, и нарушението е тежко;

2. предоставянето на помощта е довело до по-благоприятни условия при създаването и/или пазарното предлагане на стоки или услуги за получателя спрямо тези на неговите конкуренти или е довело до имуществено увреждане на трети лица;

3. между нарушението и вредите съществува пряка причинно-следствена връзка.

(3) При определяне размера на обезщетението по ал. 2 съдът взема предвид причинените на ищеца вреди от:

1. пропусната печалба, изразяваща се в нереализирани или непредоставени стоки и/или услуги;

2. загуба на актив или невъзможност за подобряване на актив;

3. загуба на пазарен дял, при която отчетените действителни приходи на ищеца са в по-малък размер от приходите, които той би реализирал, ако помощта не е била предоставена;

4. загуба от пропусната печалба, ако получателят на помощта е сключил договор, който договор е можело да бъде сключен от ищеца, ако помощта не е била предоставена; в загубата се включват очакваните приходи и разходи, които ищецът би реализирал при сключването на договора, а когато договорът е вече изпълнен от получателя, се отчита реализираната от него печалба;

5. прекратяване на дейността и/или неплатежоспособност;

6. други действия или бездействия на получателя, които са нанесли вреди на ищеца и са довели до конкурентно предимство за получателя на помощта.

(4) Искът за изплащане на обезщетение може да бъде уважен и когато след датата на образуване на делото Европейската комисия е потвърдила съвместимостта на мярката за помощ с вътрешния пазар, когато ищецът докаже, че вредите са в резултат от предварителното получаване на помощта. Обезщетението се присъжда за вредите, причинени в периода от получаване на помощта до датата на решението на Европейската комисия.

Обезпечения

Чл. 63. В случаите на чл. 60, т. 7 съдът може да разпореди да не се предприемат действия по изплащането на неправомерна държавна помощ или минимална помощ до решаването на спора. В този случай съдът може да наложи обезпечителни мерки по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс или Гражданския процесуален кодекс.

Субсидиарно прилагане

Чл. 64. За неуредените в тази глава въпроси се прилага Административнопроцесуалният кодекс, съответно Гражданският процесуален кодекс.

Глава девета

АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Неопределяне на администратор

Чл. 65. (1) На лице, което наруши изискванията на чл. 11, се налага глоба или имуществена санкция в размер от 1000 до 5000 лв.

(2) Длъжностно лице, което извърши нарушение по ал. 1, се наказва с глоба в размер от 100 до 500 лв.

Обща отговорност

Чл. 66. (1) На администратор на помощ, който предостави или разходи държавни помощи или минимални помощи в нарушение на правото на Европейския съюз или на българското законодателство, се налага глоба или имуществена санкция в размер от 2000 до 5000 лв.

(2) Длъжностно лице, което извърши нарушение по ал. 1, се наказва с глоба в размер от 200 до 500 лв.

Отговорност при неспазване на процедури

Чл. 67. (1) На администратор на помощ, който не изпълни задължение по чл. 13, 14 или чл. 15, ал. 1, се налага глоба или имуществена санкция в размер от 1000 до 4000 лв.

(2) Длъжностно лице, което извърши нарушение по ал. 1, се наказва с глоба в размер от 100 до 400 лв.

Неизпълнение по документиране, информиране и съгласуване

Чл. 68. (1) На администратор на помощ, който не изпълни задължение по чл. 17, чл. 24, ал. 3, чл. 27 или чл. 50, ал. 2, се налага глоба или имуществена санкция в размер от 500 до 3000 лв.

(2) Длъжностно лице, което допусне нарушение по ал. 1, се наказва с глоба в размер от 50 до 300 лв.

Неизпълнение по съхраняване на информация

Чл. 69. (1) На администратор на помощ, който не поддържа и съхранява информацията в срока по чл. 19, ал. 3, се налага глоба или имуществена санкция в размер от 500 до 3000 лв.

(2) Длъжностно лице, което допусне нарушение по ал. 1, се наказва с глоба в размер от 50 до 300 лв.

Неуведомяване и непредоставяне на информация

Чл. 70. (1) На администратор на помощ, който наруши разпоредба на чл. 22, ал. 1 и 3 или чл. 34, ал. 1, се налага глоба или имуществена санкция в размер от 1000 до 4000 лв.

(2) Длъжностно лице, което допусне нарушение по ал. 1, се наказва с глоба в размер от 100 до 400 лв.

Предоставяне на държавна помощ в нарушение на оценка

Чл. 71. (1) На администратор на помощ, който предостави държавна помощ в противоречие с оценката на министъра на финансите по чл. 28, ал. 1 и помощта бъде обявена от Европейската комисия за неправомерна и несъвместима, се налага глоба или имуществена санкция в размер от 4000 до 10 000 лв.

(2) Длъжностно лице, което допусне нарушение по ал. 1, се наказва с глоба в размер от 400 до 1000 лв.

Предоставяне без становище

Чл. 72. (1) (Изм. – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., **бр. 102 от 2023 г.**) На администратор на помощ , който предостави минимална помощ или помощ, освободена от задължението за уведомяване, за която министърът на земеделието и храните не е изразил становище по чл. 32, ал. 2, се налага глоба или имуществена санкция в размер от 4000 до 10 000 лв.

(2) Длъжностно лице, което допусне нарушение по ал. 1, се наказва с глоба в размер от 400 до 1000 лв.

Липса на правила и механизъм

Чл. 73. (1) На администратор на помощ, който не изпълни задължение по чл. 36, ал. 1, се налага глоба или имуществена санкция в размер от 4000 до 10 000 лв.

(2) Длъжностно лице, което допусне нарушение по ал. 1, се наказва с глоба в размер от 400 до 1000 лв.

Неиздаване на акт

Чл. 74. (1) На администратор на помощ, който не издаде акт за установяване на публично вземане по чл. 37, ал. 1 или чл. 38, ал. 3, се налага глоба или имуществена санкция в размер от 4000 до 10 000 лв.

(2) Длъжностно лице, което допусне нарушение по ал. 1, се наказва с глоба в размер от 400 до 1000 лв.

Неспазване на забрана за предоставяне на нова помощ

Чл. 75. (1) На администратор на помощ, който наруши забраната за предоставяне на нова държавна помощ по чл. 44, се налага глоба или имуществена санкция в размер от 4000 до 10 000 лв.

(2) Длъжностно лице, което допусне нарушение по ал. 1, се наказва с глоба в размер от 400 до 1000 лв.

Непредоставяне на годишен доклад

Чл. 76. (1) На администратор на помощ, който не предостави съответния доклад в сроковете по чл. 48, ал. 1, 2 или 3, се налага глоба или имуществена санкция в размер от 1000 до 4000 лв.

(2) Длъжностно лице, което допусне нарушение по ал. 1, се наказва с глоба в размер от 100 до 400 лв.

Неоказване на съдействие

Чл. 77. (1) На получател на помощ, който не предостави информация или не окаже съдействие

съгласно чл. 50, ал. 3, се налага глоба в размер от 100 до 400 лв., съответно имуществена санкция в размер от 1000 до 4000 лв.

(2) На лице, което допусне нарушение по ал. 1, се налага глоба в размер от 100 до 400 лв.

Повторно нарушение

Чл. 78. Когато нарушенията по чл. 65 – 77 са извършени повторно, глобата, съответно имуществената санкция е в двоен размер.

Съставяне на актове

Чл. 79. (1) Актовете за установяване на нарушения по този закон се съставят от длъжностни лица, оправомощени от директора на Агенцията за държавна финансова инспекция, в срок 6 месеца от откриване на нарушителя, но не по-късно от 4 години от извършване на нарушението.

(2) Наказателните постановления се издават от директора на Агенцията за държавна финансова инспекция или от оправомощени от него длъжностни лица.

(3) Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

Събиране на глоби или имуществени санкции

Чл. 80. Глобите или имуществените санкции, наложени по този закон, подлежат на принудително събиране от органите на Националната агенция за приходите по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на този закон:

1. "Акт за предоставяне" е всяка нормативна разпоредба, писмен акт, действия или бездействия, с които се предоставя или възниква право за получаване на държавна помощ или на минимална помощ.

2. "Възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ" е изпълнение на комплекс от мерки с цел получателят на помощ да върне полученото обратно съобразно определени условия, така че да се установи съществувалото положение на пазара преди предоставянето на помощта, все едно същата не е била предоставяна.

3. "Вътрешен пазар" е понятие по смисъла на чл. 26 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

4. "Горско стопанство" са дейности, свързани с поддържането, развитието, опазването и защитата на горските територии и добива, и ползване на дървесина и недървесни горски продукти.

5. "Дата на предоставяне на помощта" е датата на влизане в сила на акта, въз основа на който помощта се предоставя на получателя.

6. "Доминиращо влияние" е налице, когато публичен орган:

а) притежава над 50 на сто от капитала на предприятието или от гласовете в общото събрание на съдружниците, или

б) притежава блокираща квота в капитала на предприятието, или

в) може да назначава повече от половината от членовете на управителните или контролните органи на предприятието, или

г) може да влияе самостоятелно върху вземането на решенията по управление на предприятието.

7. "Държавна помощ" е всяка помощ, попадаща в обхвата на чл. 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз, предоставена от държавата или от общината, или за сметка на държавни или общински ресурси, пряко или чрез други лица, под каквато и да е форма, която нарушава или застрашава да наруши свободната конкуренция чрез поставяне в по-благоприятно положение на определени предприятия, производството или търговията на определени стоки или предоставянето на определени услуги, доколкото се засяга търговията между държавите – членки на Европейския съюз.

8. "Задължение за отлагане" е изискване за въздържане от въвеждане в действие на предвидена мярка за държавна помощ преди надлежното уведомяване и произнасянето на решение на Европейската комисия по тази мярка.

9. "Заинтересовано лице" е понятие по смисъла на член 1, буква "з" от Регламент (ЕС) 2015/1589 на Съвета от 13 юли 2015 г. за установяване на подробни правила за прилагането на член 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ОВ, L 248/9 от 24 септември 2015 г.), наричан по-нататък "Регламент (ЕС) 2015/1589".

10. "Земеделие" са дейности, свързани с производството, преработката, подготовката за предлагане на пазара и търговията на селскостопански продукти, посочени в приложение I към чл. 38 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

11. "Индивидуална държавна помощ" е всяка помощ, която не е предоставена въз основа на схема, или помощ, която е предоставена въз основа на схема, но подлежи на индивидуално уведомяване.

12. "Извънредни събития" са събития, предизвикани с настъпването на непредвидени или непредотвратими

обстоятелства от извънреден характер, които не са следствие на природни бедствия, а са следствие на форсмажорни обстоятелства, като блокади, локаут, аварии, въстания, революции, войни, пожари, големи производствени аварии и други обстоятелства, в резултат на които е нарушено съществувалото до тяхното настъпване развитие на обществените отношения.

13. "Икономическа дейност" е всяка дейност по предлагане на стоки и услуги на пазара, както и всяка дейност, резултатите от която са предназначени за размяна на пазара, независимо дали от това се формира и разпределя печалба или друг доход. За икономическа дейност се смята и предоставянето за ползване на материално и нематериално имущество и права.

14. "Лихва за неправомерност" е размерът на лихвения процент, компенсиращ остойностеното предимство на получателя на неправомерна държавна помощ за периода от датата, на която помощта е на разположение при получателя, до датата на нейното напълно възстановяване, определена с натрупване по реда на глава V от Регламент (ЕО) 794/2004 на Комисията от 21 април 2004 г. за прилагането на Регламент (ЕС) 2015/1589 на Съвета за установяване на подробни правила за прилагането на член 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

15. "Минимална помощ" е помощта "de minimis", която не нарушава и не застрашава конкуренцията или има незначително въздействие върху нея поради своя минимален размер, както е определена в действащите регламенти за минимална помощ, приети от Европейската комисия по прилагането на чл. 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

16. "Мярка за помощ" е всяка разработена или предоставена в съответствие с правото на Европейския съюз и българското законодателство държавна помощ или минимална помощ, независимо от нейния характер и дали се предоставя под формата на схема за помощ или като индивидуална помощ.

17. "Неправилно използвана държавна помощ" е такава държавна помощ, която се използва от получателя в нарушение на решение, взето съгласно чл. 4, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2015/1589, включително неговите изменения и допълнения.

18. "Неправомерна държавна помощ" е държавна помощ, която е предоставена в нарушение на чл. 108, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

19. "Неправомерно получена минимална помощ" е минимална помощ, предоставена в нарушение на регламент за минимална помощ.

20. "Нова държавна помощ" е помощ, включително схема за държавна помощ и индивидуална държавна помощ, която не е съществуваща, включително изменение на съществуваща държавна помощ по т. 34.

21. "Общ регламент за групово освобождаване" е освобождаването от задължение за предварително уведомяване по чл. 108 от Договора за функционирането на

Европейския съюз при предоставяне на определени категории държавни помощи в съответствие с регламенти на Европейската комисия, приети на основание чл. 1 от Регламент (ЕС) 2015/1588 на Съвета от 13 юли 2015 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към определени категории хоризонтална държавна помощ (ОВ, L 248/1 от 24 септември 2015 г.), включително техните изменения и допълнения, с изключение на регламент за минимална помощ и регламентите в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството.

22. "Отчетни данни" са данните, които по силата на акта за предоставяне на държавна помощ се отнасят за средствата, които са:

а) действително изплатени, и/или

б) подлежащи на изплащане.

23. "Официална процедура по разследване" е процедура по чл. 6 от Регламент (ЕС) 2015/1589.

24. "Повторно нарушение" е нарушението, извършено в срок до една година от влизането в сила на акт, с който на нарушителя е наложено наказание за същото по вид нарушение.

25. "Помощ, освободена от задължението за уведомяване с акт на Съвета на Европейския съюз или на Европейската комисия" е помощ, спрямо която не се прилага задължението за предварително уведомяване по чл. 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз на основание, различно от общ регламент за групово освобождаване и от регламент за минимална помощ.

26. "Предоставяне и управляване на държавна помощ или на минимална помощ" е създаването под каквато и да е форма на възможност за използване на публичен ресурс и свързаните с това действия по въвеждането на изпълнение и контрол върху изпълнението на условията и реда за усвояване на помощта съобразно правилата за държавните помощи, регламентирани в правото на Европейския съюз и българското законодателство.

27. "Публичен орган" е едноличен или колегиален орган, който е носител на властнически правомощия в сферата на държавното и местното обществено и/или икономическо устройство, управление и контрол, и се финансира от държавния или от общинския бюджет.

28. "Публичноправна организация" е юридическо лице, за което са изпълнени следните условия:

а) повече от половината от членовете на неговия управителен или контролен орган се определят от възложители по чл. 5, ал. 2, т. 1 – 14 от Закона за обществените поръчки или повече от половината от приходите му за предходната бюджетна година се финансират от държавния бюджет, от бюджетите на държавното обществено осигуряване, от общинските бюджети или от

възложители по чл. 5, ал. 2, т. 1 – 14 от Закона за обществените поръчки;

б) обект е на управленски контрол от страна на възложители по чл. 5, ал. 2, т. 1 – 14 от Закона за обществените поръчки; управленски контрол е налице, когато едно лице може по какъвто и да е начин да упражнява доминиращо влияние върху дейността на друго лице.

29. "Публично предприятие" е всяко предприятие, върху което публични органи могат да упражняват, пряко или косвено, доминиращо влияние. За публично предприятие се смята и всяко юридически обособено лице, което се финансира, изцяло или частично, със средства от държавния или от общинския бюджет или има право да разходва такива средства.

30. "Разработване" е дейността по определяне на условията, реда и механизма за предоставяне на държавна помощ или на минимална помощ в полза на конкретен получател, както и определяне на мерки за осъществяване на контрол за съответствие на нейното предоставяне с правилата за държавните помощи, регламентирани в правото на Европейския съюз и българското законодателство.

31. "Регионална помощ" е държавна помощ за насърчаване на икономическото развитие на региони в неравностойно положение в Европейския съюз, която може да бъде приета за съвместима на основание чл. 107, параграф 3, букви "а" и "в" от Договора за функционирането на Европейския съюз.

32. "Решение за разрешаване на планираната държавна помощ" е акт на Европейската комисия за неповдигане на възражения, положително решение и положително решение под определени условия.

33. "Рибарство" са дейности на юридически лица, еднолични търговци и физически лица, обхващащи стопански риболов и аквакултури.

34. "Съществуваща държавна помощ" е понятие по смисъла на чл. 1, буква "б" от Регламент (ЕС) 2015/1589.

35. "Схема за държавна помощ" е всеки акт, въз основа на който, без да се изискват допълнителни мерки за изпълнение, може да се предоставят индивидуално държавни помощи на едно или повече предприятия, определени в акта по общ и абстрактен начин, и всеки акт, въз основа на който помощ, която не е свързана с определен проект, може да се предостави на едно или няколко предприятия за неопределен период и/или в неопределен размер.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Разпоредбата на чл. 9, ал. 4 не се прилага към мерки за помощ, по които процедурите за кандидатстване са открити до влизането в сила на закона, и доколкото друго не е предвидено в закон.

§ 3. Законът за държавните помощи (обн., ДВ, бр. 86 от 2006 г.; изм., бр. 16 от 2008 г., бр. 66 от 2013 г, бр. 98 от 2014 г. и бр. 58 от 2017 г.) се отменя.

§ 4. (1) В срок до една година от влизането в сила на закона:

1. Министерският съвет приема правилник за прилагането на закона;

2. министърът на финансите приема наредбата по чл. 15, ал. 2.

(2) До приемането, съответно издаването на актовете по ал. 1 се прилагат действащите подзаконови нормативни актове, доколкото не противоречат на закона.

§ 5. В Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (обн., ДВ, бр. 105 от 2005 г.; изм., бр. 30, 33, 34, 59, 63, 73, 80, 82, 86, 95 и 105 от 2006 г., бр. 46, 52, 53, 57, 59, 108 и 109 от 2007 г., бр. 36, 69 и 98 от 2008 г., бр. 12, 32, 41 и 93 от 2009 г., бр. 15, 94, 98, 100 и 101 от 2010 г., бр. 14, 31, 77 и 99 от 2011 г., бр. 26, 38, 40, 82, 94 и 99 от 2012 г., бр. 52, 98, 106 и 109 от 2013 г., бр. 1 от 2014 г.; Решение № 2 на Конституционния съд от 2014 г. – бр. 14 от 2014 г.; изм., бр. 18, 40, 53 и 105 от 2014 г., бр. 12, 14, 60, 61 и 94 от 2015 г., бр. 13, 42, 58, 62, 97 и 105 от 2016 г. и бр. 58 и 63 от 2017 г.) в чл. 162, ал. 2, т. 6 накрая се добавя "включително за дължимите по тях обезщетения, глоби и имуществени санкции".

§ 6. В Закона за държавната финансова инспекция (обн., ДВ, бр. 33 от 2006 г.; изм., бр. 59 от 2006 г., бр. 59, 64 и 86 от 2007 г., бр. 98 от 2008 г., бр. 42 от 2009 г., бр. 60 от 2011 г., бр. 38 от 2012 г., бр. 15 от 2013 г., бр. 14 и 61 от 2015 г. и бр. 43 от 2016 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 4, т. 7 в началото се добавя "администраторите на помощ", а след думата "държавни" се добавя "или минимални".

2. В чл. 5, ал. 1, т. 3 думите "усвояването на държавни" се заменят с "правомерното предоставяне и усвояване на държавни или минимални".

§ 7. В Закона за публично-частното партньорство (обн., ДВ, бр. 45 от 2012 г.; изм., бр. 87 и 102 от 2012 г., бр. 15 от 2013 г. и бр. 13 от 2016 г.) в чл. 48 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думите "чл. 7, ал. 1" се заменят с "чл. 21".

2. В ал. 2 думите "положително становище на министъра на финансите по чл. 9, ал. 2" се заменят с "положителна оценка на министъра на финансите по чл. 28, ал. 1".

§ 8. В Закона за корпоративното подоходно облагане (обн., ДВ, бр. 105 от 2006 г.; изм., бр. 52, 108 и 110 от 2007 г., бр. 69 и 106 от 2008 г., бр. 32, 35 и 95 от 2009 г., бр. 94 от 2010 г., бр. 19, 31, 35, 51, 77 и 99 от 2011 г., бр. 40 и 94 от 2012 г., бр. 15, 16, 23, 68, 91, 100 и 109 от 2013 г., бр. 1, 105 и 107 от 2014 г., бр. 12, 22, 35, 79 и 95 от 2015 г., бр. 32, 74, 75 и 97 от 2016 г. и бр. 58 от 2017 г.) в чл. 188, ал. 5 т. 3 се изменя така:

"3. до максимално допустимия интензитет на съответната държавна помощ, определен с решение на Европейската комисия за одобряване на съответната помощ и/или с оценката по чл. 28, ал. 1 от Закона за държавните помощи за тези активи."

§ 9. В Закона за данък върху добавената стойност (обн., ДВ, бр. 63 от 2006 г.; изм., бр. 86, 105 и 108 от 2006 г.; Решение 7 на Конституционния съд от 2007 г. – бр. 37 от 2007 г.; изм., бр. 41, 52, 59, 108 и 113 от 2007 г., бр. 106 от 2008 г., бр. 12, 23, 74 и 95 от 2009 г., бр. 94 и 100 от 2010 г., бр. 19, 77 и 99 от 2011 г., бр. 54, 94 и 103 от 2012 г. и бр. 23, 30, 68, 98, 101, 104 и 109 от 2013 г., бр. 1, 105 и 107 от 2014 г., бр. 41, 79, 94 и 95 от 2015 г. и бр. 58, 60, 74, 88, 95 и 97 от 2016 г.) в чл. 166, ал. 5, т. 2 думите "разрешение по чл. 9 от Закона за държавните помощи за тези активи за определяне на" се заменят с "оценка по чл. 28, ал. 1 от Закона за държавните помощи до".

§ 10. В Закона за държавните такси (обн., Изв., бр. 104 от 1951 г.; изм., ДВ, бр. 89 от 1959 г., бр. 21 от 1960 г.; изм. и доп., бр. 53 от 1973 г., бр. 87 от 1974 г., бр. 21 от 1975 г., бр. 21 от 1990 г., бр. 55 от 1991 г., бр. 100 от 1992 г., бр. 69 и 87 от 1995 г., бр. 37, 100 и 104 от 1996 г., бр. 82 и 86 от 1997 г., бр. 133 от 1998 г., бр. 81 от 1999 г., бр. 97 от 2000 г., бр. 62, 63 и 90 от 2002 г., бр. 84 и 86 от 2003 г., бр. 24, 36 и 37 от 2004 г., бр. 43 от 2005 г., бр. 18 и 33 от 2006 г., бр. 43 от 2008 г., бр. 74 и 82 от 2009 г., бр. 55 и 99 от 2011 г., бр. 68 от 2013 г. и бр. 53 от 2014 г.) в чл. 4, буква "а" накрая се добавя "за искови молби и жалби по производства по дела, свързани с предоставянето на държавни помощи, и за нарушения на българското законодателство и правото на Европейския съюз при предоставяне на държавни помощи или минимални помощи".

§ 11. В Закона за възстановяване и преструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници (обн., ДВ, бр. 62 от 2015 г.; изм., бр. 59 от 2016 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 85, ал. 6 думите "§ 1, т. 4 от допълнителните разпоредби на" се заменят с "чл. 9 от".

2. В чл. 115, ал. 5, изречение второ думите "§ 1, т. 4 от допълнителните разпоредби на" се заменят с "чл. 9 от".

§ 12. В Закона за ограничаване изменението на климата (обн., ДВ, бр. 22 от 2014 г.; изм., бр. 14, 17, 41 и 56 от 2015 г., бр. 47 от 2016 г. и бр. 12 и 58 от 2017 г.) в § 7, ал. 3 от преходните и заключителните разпоредби думите "§ 1, т. 1" се заменят с "§ 1, т. 7".

Законът е приет от 44-то Народно събрание на 12 октомври 2017 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона

за подпомагане на земеделските производители

(ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г.)

.....

§ 53. В Закона за държавните помощи (ДВ, бр. 85 от 2017 г.) навсякъде думите "министърът на земеделието, храните и горите" и "министъра на земеделието, храните и горите" се заменят съответно с "министърът на земеделието" и "министъра на земеделието".

.....

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на

Закона за защита на растенията

(ДВ, **бр. 102 от 2023 г.**)

.....

§ 69. В Закона за държавните помощи (обн., ДВ, бр. 85 от 2017 г.; изм., бр. 102 от 2022 г.) навсякъде думите "министърът на земеделието" и "министъра на земеделието" се заменят съответно с "министърът на земеделието и храните" и "министъра на земеделието и храните".

.....